

Курс «Християнська етика - 1»

Відеолекція 9: Хто твій «номер один»?

(Девід Феддес)

Якщо ви щонайвидатніша жінка у світі, то як ви знайдете собі такого ж самого чоловіка? Ось вам спосіб: рекламуюте себе! Опублікуйте оголошення про те, наскільки ви виняткова людина і сподівайтесь, що пан Досконалість побачить вашу рекламу і подасть заяву на розгляд і схвалення. Наприклад, наведемо цитату з оголошення, опублікованого в розділі «Суворо особисте», в одному з Нью-Йоркських журналів:"

"Надзвичайно красива випускниця ліги Ivy. Грайлива, пристрасна, прониклива, елегантна, яскрава, красномовна, з оригінальним розумом, унікальна за духом. Я маю рідкісний баланс краси і глибини, витонченості та земного, серйозності й любові до веселощів. Професійно успішна, здатна бути самодостатньою та незалежною, але я не буду справді задоволена, поки ми не знайдемо один одного... Будь ласка, відпишіться змістовним листом з описом вашого минулого та того, ким ви є зараз. Фото обов'язково."

Здається, що у цієї жінки є все, крім смиренності. Але хто знає? Можливо, навіть у неї є ця якість. В кінець кінців, вона пише, що володіє "рідкісним балансом" усього іншого. Отже, можливо, вона також має "рідкісний баланс" між хвалькуватістю та смиренням!

Цікаво, чи принесла її реклама які-небудь результати? Чи знайшли Міс Вражаюче Красива та Містера Вражаюче Красивий одне одного? Можливо, так і є. Можливо, ці двоє вже стали членами свого власного виняткового "Об'єднання Взаємного Захоплення" і будуть жити довго і щасливо (або, принаймні, до того часу, поки він не почне пахнути часником або її тінь не зітліє).

Чому люди, які хочуть домовитися про побачення, так безсоромно хвалитимуться? Чи насправді вони думають, що вони такі хороші, як стверджують? Або вони просто відчайдушно намагаються переконати інших, а також себе у тому, що вони на це заслуговують? В будь-якому випадку, багато людей, які шукають пару, не соромляться трубити про свою славу.

Якщо ви схильні сміятися з усього цього, дозвольте мені запитати вас: ви коли-небудь працювали на підприємстві? Якщо так, я підозрюю, що і ви додали свою долю хвалькуватості. Коли ви складаєте резюме або йдете на співбесіду, обов'язково потрібно показати, наскільки ви в найвищій мірі кваліфіковані та впевнені в собі. Ви приховуєте свої недоліки та невдачі, наголошуєте на своїх здібностях та досягненнях та намагаєтеся здаватися настільки чудовим, що ніхто не може встояти перед бажанням найняти вас на роботу.

Можливо, ви просто намагаєтеся "продати себе" іншим, щоб отримати роботу, але можете самі почати вірити у свою власну пропаганду. Якщо хтось інший отримує цю посаду, ви будете не тільки розчаровані, але й збиті з пантелику. Як це можливо, що хтось інший перевершує ваші власні неперевершені якості? Як будь-яка звичайна людина може отримати роботу замість вас?

Гордість виявляється по-різному, залежно від того, хто ви є і в якому становищі знаходитесь. Спортсмени вихваляються, говорять будь-яку дурницю і заявляють, що вони - номер один. Бізнес-люди хочуть мати великий офіс, вищу зарплатню, гарну машину, вищий титул не стільки тому, що вони дійсно потребують всього цього, а скільки тому, що перераховане є символом їх статусу і того, наскільки вони важливі. Дівчата-підлітки вимірюють свою перевагу над іншими тим, хто може ходити з більшою кількістю хлопців або тим, хто може завоювати найпопулярнішого хлопця. Тим часом деякі хлопці намагаються довести свій статус кінсьми, кількістю дівчат, яких вони можуть використовувати, а потім кинути. Багато людей купують одяг, автомобілі та будинки не зі своїх потреб, а з того, наскільки успішними вони будуть почуватися і як вони будуть виглядати в очах інших.

Гордість визначає багато з того, що ми робимо. Ми хочемо підняти наше "я" і поліпшити свій образ. Більшість з нас, признаємо це або ні, прагнуть бути «номером один». Ми бажаємо бути важливими.

Ми хочемо, щоб нами захоплювались. Ми прагнемо бути головними. Ми хочемо, щоб світ обертався навколо нас. У нас є нахил і налаштування поставити своє «я» на перше місце.

Нове визначення величі

Навіть самі найближчі друзі Ісуса Христа починали з такого ставлення. В Євангелії від Марка, у 10 розділі, розповідається про те, як Яків та Іван, двоє братів, які були серед найближчого оточення Ісуса Христа, підійшли до Нього. "Учитель", - сказали вони, - "ми хочемо, щоб Ти зробив для нас все, що ми попросимо".

"Що ви хочете, щоб Я зробив для вас?" - запитав Він.

Вони відповіли: "Нехай один з нас сяде праворуч від Тебе, а інший - ліворуч від Тебе, в Твоїй славі".

Ці брати були готові дозволити Ісусу Христу бути першим. Він міг мати найвище положення і найкращий трон. Христос міг би бути головним, якби робив все, що вони просили! Більшість з нас будуть щасливі дозволити Ісусові бути Царем, а Богові - бути Богом - доти, поки Господь приймає наші настанови й готовий, як висловили Яків та Іван, "робити для нас все, що ми просимо".

Яків та Іван прагнули, щоб Ісус використав свій статус «номер один», щоб зробити їх «номером один» над іншою людиною. Вони були готові дозволити Христу залишити трон для себе, але хотіли, щоб по обидва боки від Нього були трони, які підняли б їх вище за всіх інших. Яків та Іван прагнули зайняти перші місця. Хто заслужив це більше, ніж вони?

Але в Ісуса Христа був для них сюрприз. Він сказав: "Ви не розумієте, що просите". Вони бажали поділити силу Царя Ісуса, але не розуміли, що шлях Христа до престолу був в якості не господаря, а слуги, за допомогою не сили, а слабкості, Його чекала не честь, а приниження, не влада, а страждання. Христос запитав їх, чи зможуть вони пройти через те, через що мав пройти Він.

"Можемо", — відповіли вони. У відповідь Ісус сказав, що вони дійсно пройдуть через такі випробування. "Але, — додав Він, — Рішення про те, кому сидіти праворуч або ліворуч від Мене, не буде прийнято зараз. Ці місця належать тим, для кого вони приготовлені".

Коли десять інших учнів з найближчого оточення Ісуса почули, про що запитували Яків та Іван, то обурилися. Вони всі самі прагнули до вищих посад, тому їх розчарувала думка, що Яків та Іван намагалися випередити їх.

«А Ісус їх покликав, і промовив до них: Ви знаєте, що ті, що вважають себе за князів у народів, панують над ними, а їхні вельможі їх тиснуть. Не так буде між вами, але хто з вас великим бути хоче, нехай буде він вам за слугу. А хто з вас бути першим бажає, нехай буде всім за раба. Бо Син Людський прийшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох.» (Марка 10:42-45).

Хто, насправді, є номером один? Хто перший? Не той, хто командує навколо всіх, а той, хто зробив себе рабом для всіх. Це той шлях, яким пішов Ісус Христос. Він прийшов на землю не для того, щоб Йому служили, а для того, щоб служити, не для того, щоб отримувати, а для того, щоб віддавати. Він не намагався віддавати все з силами, щоб всі Його захоплювалися. Багато хто Його зневажав і відкидав. Він не шукав благополуччя у власному житті. Він віддав його як викуп за гріхи всіх людей.

Життя Ісуса Христа суперечить практично всім уявленням у нашому світі. Шлях цього світу полягає в тому, щоб хвалитися собою і керувати іншими кожного разу, коли у нас з'являється навіть маленька можливість. Шлях Христа полягає в тому, щоб упокорити себе і служити іншим кожного разу, коли у нас з'являється хоча б найменша можливість. Шлях світу полягає в тому, щоб піклуватися про свої власні інтереси. Шлях Христа полягає в тому, щоб піклуватися про інтереси інших. Біблія говорить:

"Не робіть нічого підступом або з чванливості, але в покорі майте один одного за більшого від себе. Нехай кожен дбає не про своє, але кожен і про інших. Нехай у вас будуть ті самі думки, що й у Христі Ісусі! Він, будучи в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним, але Він умалив Самого Себе,

прийнявши вигляд раба, ставши подібним до людини; і подобою ставши, як людина, Він упокорив Себе, бувши слухняний аж до смерті, і то смерті хресної...Тому й Бог підвищив Його, та дав Йому Ім'я, що вище над кожне ім'я," (до Филип'ян 2:3-9).

Якщо хтось і мав би право сказати: "Я найперший", то це Ісус Христос. Ще до створення світу Він уже був Сином Божим, рівним Своєму Отцю. Але Він нічого не зробив для Себе. Він став маленьким немовлям, прийняв роль раба та упокорив Себе до ганебної смерті на хресті. Своїм життям і вченням Він надав новий зміст поняттю "велич". Він закликає і нас переглянути його значення.

Проблеми гордості.

Любов і смиренне служіння Христа значно відрізняються від того, як ми зазвичай діємо. Багато з того, що ми робимо, визначається гордістю. Гордість набуває найрізноманітніших форм, розмірів і кольорів. Найочевидніша форма гордості - хвастощі, коли розповідаємо іншим, які ми чудові. Ще одна форма гордості - марнославство, коли говоримо собі, які ми великі. Для багатьох з нас хвастощі та марнославство йдуть пліч-о-пліч: спочатку ми кажемо собі, що ми великі, а потім розповідаємо про цю велич оточенню.

Деякі з нас можуть хвалитися, не будучи марнославними. Глибоко всередині ми оцінюємо свої переваги не так високо, але бажаємо, щоб інші думали про нас набагато краще, тому і хвалимося. Чим менше ми віримо в себе, тим більше і тим гучніше ми хвалимося. Ми намагаємося переконати інших думати про нас краще, ніж насправді думаємо про себе.

З іншого боку, серед нас є і такі, хто не дуже хвалиться. Ми досить розумні, щоб знати, що люди не люблять балакунів і хвастунів. Але ми все ще марнославні. Ми думаємо, що переважаємо інших, але не говоримо цього вголос.

Або це буде зовнішня хвала, або внутрішнє марнославство, або якась їх комбінація, у кінцевому підсумку увага повністю зосереджена на мені самому: чи на тому, що інші думають про мене, чи на тому, що я думаю про себе. Таке зосередження на своєму «я» є суттю гордості, і це причина того, що смирення та послуга іншим не виходять у мене природним чином. Я занадто зайнятий, зосереджуючись на собі.

Можливо, ви знаєте грецький міф про Нарциса. Він був так спокушений своєю зовнішністю, що не міг припинити дивитися на своє відображення в ставку. Він так захопився, дивлячись на себе, що не міг відірватися від цього заняття навіть для їжі, і зрештою помер від голоду.

Що таке нарцисизм? О, це найвеличніше видовище, яке я коли-небудь бачив! Це моє відображення в дзеркалі! Це мої улюблені три особи - це я, я і я!

Ніл Плантаґа у своїй книзі "Не так, як повинно бути" говорить: "Горда людина часто думає про себе (нарцисизм), а також багато думає про себе (марнославство)". Він згадує опитування студентів з розвинених країн, про яке я розповів вам на попередній лекції. Американські школярі отримали найнижчі бали на тестах з математики. Але, коли їм поставили питання, наскільки добре вони розбираються в цьому предметі, серед представників різних країн саме в американців був найвищий відсоток людей, які вважали, що вони розумні в математиці. Іншими словами, їх впевненість перевищує їхню компетентність.

Доктор Плантаґа також стверджує, що професори часто покидають наукові збори, "відчуваючи себе менш освіченими з того, що вони почули, ніж з того, що вони сказали". Якщо наймудріші слова, які я коли-небудь чув, належать мені, або коли найкраща людина, яку я знаю, - це я сам, то мені слід визнати, що у мене може бути завищена думка про себе.

Гордість завжди була поруч, але у наші дні часто ставляться до неї скоріше як до чесноти, ніж як до пороку. Ми часто чуємо, що нам всім потрібно більше впевненості у собі, самореалізації та вищої самооцінки. Ми навіть можемо почути подібні вислови в наших церквах. Але дійсно чи це головне послання Біблії? "Нарешті я зрозумів, що хотів сказати Ісус!", — жартує один автор. "Ісус просто хотів

виразитися м'якше: «Горе вам, бідні книжники та фарисеї! Ви - хороші хлопці, але у вас низька самооцінка»."

Так, я розумію, що існують люди, чий дух був зламаний, коли над ними насміхалися, принижували та ранили так глибоко, що тепер вони вважають себе відкинутими суспільством. У таких людей відсутнє почуття власної гідності, немає усвідомлення того, що вони є особистістю і мають здібності, які надав їм Бог. Такі крихкі, травмовані особи дійсно можуть потребувати нашої допомоги, щоб переглянути свою самооцінку.

Але що на рахунок інших? Багато з нас приділяють занадто багато уваги собі. Ми переоцінюємо свої навички та переваги й, подібно до Якова та Івана, просто надто прагнемо стати особистістю «номер один». Можливо, серед вас є ті, для кого гордість не є головною проблемою — ви більше схильні до відчуття власної некорисності та відчаю, але для багатьох з нас гордість — смертельна проблема.

Що робить гордість такою смертельною? Розповім про дві головні причини. Перша така: гордість витісняє Бога з нашого життя. Коли нас «просто розриває від гордості», в нас не лишається місця для Святого Духа Божого. Гордість змушує нас відчувати себе самодостатніми та самовдоволеними, ми думаємо, що добре справляємось і без Бога або ми настільки чудові, що маємо право очікувати, що Господь «зробить для нас все, про що ми просимо». Біблія неодноразово попереджає нас: «Бог противиться гордим, а смиренним дає благодать» (Якова 4:6).

Друга причина, що робить гордість такою смертельною, полягає в тому, що гордість заважає нам любити та служити одне одному. Біблія каже: «Бо ви, браття, на волю покликані, але щоб ваша воля не стала приводом догоджати тілу, а любов'ю служити один одному! Коли ж ви гризете та їсте один одного, то глядіть, щоб не знищили ви один одного! Не будьмо чванливі, не дражнімо один одного, не завидуймо один одному!» (до Галатів 5:13, 15, 26). Христос попереджає від панування над іншими та надання занадто великої уваги положенню, яке ми займаємо і титулам, якими люди звертаються до нас (Матвія 23:6-12), але нам все одно подобається відчувати себе вищими за інших, і нам хочеться, щоб люди вважали нас вищими за себе. Як висловився один чоловік: «проблема поводження з іншими людьми, як з рівними, полягає в тому, що ці люди починають ставитися до вас так само». Крім того, нам не подобається спілкуватися з людьми, які, на нашу думку, стоять нижче за нас.

Стати смиренним

Отже, якщо гордість — така смертельна проблема, і якщо смирення так необхідне, то як нам перейти від гордості до смирення? Як стати смиренним? Чи повинні ми працювати над тим, щоб відчувати себе настільки смиренним, наскільки це можливо? Це може мати неприємні наслідки. Зрештою, ми могли б гордитися тим, наскільки ми скромні.

Навіть під час підготовки до цієї лекції та розгляду деяких прикладів гордості, я подумав про себе: «Звісно, дивно гордитися, як ці люди!» У той момент я почував себе досить гордим, тому що я не був таким гордим, як деякі інші. Однак річ у тому, що в ті хвилини самовдоволення я, ймовірно, навіть був ще більш гордим, ніж вони, просто тому, що відчував себе самодостатнім, розглядаючи їхні недоліки. Важко говорити про смирення та самому бути смиренним. Важко вказувати на гордість інших, не розпалюючи власну гордість.

Чи бачите ви проблему? Смирення — це чеснота, яку важко розвивати безпосередньо. У той момент, коли думаю, що у мене воно є, я його втрачаю. Думаю, що нарешті вчуся відчувати себе скромним — і горджусь цим! Як це ні парадоксально, але нав'язлива ідея навчитися відчувати себе більш скромним може бути просто ще одною ознакою гордості. Знов і знов я зосереджуюся на тому, що відчуваю, поки не помічаю, що перебуваю у стані нарциса та не розумію, що смирення — це не просто почуття. Це не те, куди я можу себе втягнути, намагаючись відчувати себе скромним.

Смирення приходить лише в той момент, коли я зустрічаюсь з Ісусом Христом і зосереджуюсь на Ньому. Під час зустрічі з Ним, я розумію, наскільки сильно маю потребу в Ньому, і це упокорює мене.

Стоячи перед хрестом Христа, я з жахом усвідомлюю, чого заслуговує мій гріх. Біля хреста я бачу, як Бог ставиться до мого гріха, і це зовсім не підіймає мене в очах Божих. Такі роздуми розбивають моє знання та відчуття гордості.

Попри те, що хрест розбиває мою гордість, він не кидає мене в безнадію і не змушує почуватись нічого не вартим. Хрест ясно демонструє, як Бог ставиться до мого гріха. Але він також показує мені, як Бог ставиться до мене. Він ненавидить мій гріх, але разом з тим безмежно любить мене. З такою великою любов'ю, що не жалкує ні про що, навіть про власного Сина. Ісус так сильно любить, що погодився вмерти заради мене. Перед такою любов'ю мені не потрібно грати в гру, намагаючись розібратися, наскільки я хороший або важливий. Бог безумовно любить мене. Христос, мій Господь, був готовий стати рабом і навіть померти, щоб задовольнити мої потреби. Мені соромно за те, що я потребував того, аби Він переніс ці страждання заради мене. Водночас я захоплююся і надихаюся тим, що Він був готовий зробити це для мене.

А що тепер я думаю про порівняння з іншими людьми та відчуття переваги над ними? Якщо говорити у контексті хреста, то виявляється, що всі порівняння поверхневі та безглузді. Звісно, я можу в чомусь бути трохи кращим за вас, а ви, своєю чергою, трохи кращі за мене в чомусь іншому. Але на що це впливає? Ми все одно рівні в тому, що є грішниками, позбавленими Божої слави, і ми все одно рівні за тією ціною, яку Господь Ісус Христос заплатив, щоб викупити нас від наших гріхів. Якщо ми всі рівні в цих безмежно важливих питаннях, то хто хвилюється, як ми порівнюємо себе в менших речах? Ці порівняння вже не мають значення.

Смерть Ісуса Христа примиряє нас з Богом, а також один з одним. Хрест ставить нас усіх на один рівень і спонукає нас служити іншим людям, як Ісус служив нам. Жодна людина не стоїть нижче нас. Ніяка робота не може бути меншої гідності. Подібно до Христа, ми просто робимо те, що потрібно, і допомагаємо всім, хто потребує допомоги.

Бути по-справжньому смиренним - це не просто намагатися відчувати себе трохи менше марнославним. Це питання покори перед Ісусом Христом і прийняття Його допомоги. Потім мені потрібно ставитися до себе як до раба всіх, хто оточує мене. Що означає поводитися як раб? Це не означає понизити себе, бути ганчіркою і почуватись неповноцінним і нічого не вартим. Бути рабом - це означає допомагати тому, хто потребує допомоги, і робити все необхідне, не кажучи: "Чи не зменшує це мою гідність?" Або: "Чи має людина в моєму становищі виконувати таку скромну роботу?" Або: "Навіщо мені це?" Або: "Чи отримаю я за це позитивну оцінку?" Ви самі здивуєтеся, до чого ми можемо досягти, якщо нам буде байдуже, хто отримає визнання.

Навіть, якщо у двох найближчих друзів Ісуса Христа, таких як Яків та Іван, виникали проблеми з гордістю і бажанням бути першими, не дивуйтеся, виявивши, що ви також заражені тим самим грішним ставленням. Мені самому доведеться пройти довгий шлях у цьому відношенні. Не слухайте мене, тому що я такий чудовий і скромний хлопець. Слухайте Ісуса Христа.

Ісус Христос говорить, що прийшов не для того, щоб Йому служили, а щоб послужити та віддати своє життя як викуп за багатьох. Ви вірите Йому? Довіряєте Йому? Розумієте, що через ваші гріхи та слабкості Йому довелося йти на хрест, аби повернути вас до Бога? Ви кликали Ісуса Христа послужити вам і спасти вас? Я сподіваюся, що це так. Але якщо ні, то я молюся, щоб зараз, слухаючи цю лекцію, ви присвятили своє життя великому та покірному Спасителю, а також прийняли вірою те, що Він помер за ваші гріхи та воскрес для вашого виправдання. Потім йдіть за Ним, як за Лідером.

Йдіть слідом за Ісусом Христом. Звертайте увагу на інтереси інших. Не тримайтеся позиції та авторитету, які у вас є (або ви думаєте, що є). Служить іншим з любов'ю. Дозвольте Богові вирішувати, яке місце ви займаєте на Його шкалі величчя.